

Skötselplan för naturreservatet Hökhult i Älmhults kommun

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	4
1 Syftet med reservatet.....	4
2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	6
3 Områdets bevarandevärden.....	7
3.1 <i>Biologiska värden</i>	7
3.2 <i>Kulturhistoriska värden</i>	8
3.3 <i>Turism och friluftsliv</i>	9
3.4 <i>Byggnader</i>	9
4 Genomförda inventeringar och dokumentation.....	9
PLANDEL.....	10
5 Skötselområden.....	10
5.1 <i>Bevarandemål för hela området</i>	10
5.2 <i>Generella riktlinjer och åtgärder för hela området</i>	10
5.3 <i>Skötselområden</i>	12
6 Vägar.....	18
7 Tomtmark och byggnader.....	19
8 Jakt.....	19
9 Bränder, storm, översvämningar, insektsangrepp.....	19
10 Barnperspektivet.....	19
11 Utmärkning.....	19
12 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder.....	20
13 Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	21
BILAGOR.....	21
a. <i>Skötselplanekarta</i>	21
b. <i>Fornlämningskarta</i>	21
c. <i>Artlista</i>	21

BESKRIVNINGSDDEL

Hökhults naturreservat är 9,6 ha stort och ligger naturskönt vid Möckelns södra strand ungefär två kilometer nordväst om Älmhult. Området är variationsrikt och innehåller både bokskog, blandädellövskog, lövsumpskog och trädklädda betesmarker.

De högsta biologiska värdena är idag knutna till den äldre bokskogen och de trädklädda betesmarkerna. Här finns gott om grova träd, högstubbar och lågor, och här hittas flera rödlistade lavar och andra naturvårdsintressanta arter. Berggrunden i området utgörs av porfyr och jordarten av morän.

Området kring Hökhult är del av ett gammalt odlingslandskap, och på flera platser finns lämningar i form av hamlade träd, odlingsrösen och stenmurar.

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla äldre bokskog, blandädellövskog, lövsumpskog och ädellövrök betesmark med gamla och ihåliga träd och hög andel död ved. Reservatet ska på så vis bidra till att bevara hotade, sällsynta eller missgynnade arter som är knutna till dessa miljöer. Friluftsliv ska kunna bedrivas i reservatet i den utsträckning det är förenligt med bevarandet av områdets naturvärden.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som förhindrar skogsbruk och olika typer av exploatering
- skogsmiljöerna i huvudsak formas av naturliga processer. Viss naturvårdande skötsel som främjar syftet utförs
- bete återintroduceras i delar av reservatet
- delar av reservatet tillgängliggörs för besökare.

Tabell 1. Administrativa data för naturreservatet

Namn:	Hökhult	
NVR-Id:	2025827	
Län:	Kronobergs län	
Kommun:	Älmhult	
Församling:	Pjätteryd	
Läge:	Vid sjön Möckelns strand, 2,5 km NNV centrala Älmhult	
Gränser:	Enligt karta, bilaga 1 i beslutet	
Areal:	Totalt:9,6 ha	Land:9,6 ha: Vatten: 0 ha
Fastigheter och markägarkategori:	<i>Fastigheter</i>	<i>Markägarkategori</i>
	Del av Hökhult 1:36	Enskilda
Servitut:	VÄG Vägsamfällighet Sjöastadbygd GA:1: Sjöastadbygd 1:6 och 1:7, Boastad 1:9 och 1:10, Linderås 1.10 0765-00/11.1 Hökhult 1:49 Allmän väg 592- Trafikverket LEDNINGSRÄTT 0765IM-10/7516.1 E.ON. Elnät Sverige AB Jordkabel 10 kV	
Sakägare:	Enligt bilaga 4	
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Kronobergs län	
Fastighetskarta:	4D4j NV	
Terrängkarta:	04D Älmhult SO	
Naturgeografisk region:	Sydöstra Smålands skog och sjörika slättområde	
Riksintressenummer:	Riksintresse för naturvård: Möckeln-området NRO07011 Riksintresse för friluftslivet: Möckeln-området FG2	

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Markslag	Skog, trädbärande betesmark
Naturtyp	Boskog, blandädellövsskog, trädbärande betesmark, alkärr
Strukturer	Gamla träd, grova träd, hålträd, vidkroniga träd, död ved, hamlade träd
Arter	Kortskaftad parasitpik, bokvårtlav, bokkantlav, fällmossa, blomskägglav, mindre hackspett
Friluftsliv	Stig, rastplats

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden och enligt bevarandemålen

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Barrskog	0,2	0
Lövblandad barrskog	0,4	0
Triviallövskog	2,5	1,4
Triviallövskog med ädellövinslag	0,7	0
Lövsumpskog	0,4	1,4
Ädellövskog	4,8	3,8
Betesmark	0	4,4
Övrigt	0,8	0
Hygge	0,7	0
SUMMA	9,6	9,6
Produktiv skogsmark	8,7	

2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området kring Hökhult är sedan en lång tid präglad av människans närvaro. Inom stora delar av reservatet finns tydliga spår av tidigt jordbruk i form av röjningsrösen. Av senare tiders markanvändning finns dokumentation i form av kartor från 1835 (innan laga skifte) och från 1865-1866 (skifteskarta), se bilaga c. På dessa kartor är bokskogen i norra delen av reservatet (skötselområde 1) utmärkt och betecknas "Sunes näs", "Skärf" respektive "Jons kohage, jemn skogsbacke". Då området innehåller en hel del röjningsrösen får man anta att det ännu längre tillbaks i tiden brukats som åker eller äng, åtminstone till viss del.

De övriga delarna av reservatet var under 1800-talet till större delen inägomark. Den igenväxande betesmarken på västra/norra sidan av vägen mot Sjöastadbygd (skötselområde 2a) är på 1800-talskartorna utmärkt som åkrar med varierande jordslag, åkerrenar samt hårvallsäng (äng på torrare mark).

I sydvästra delen av reservatet (skötselområde 3) ligger idag ett alkärr. Den del av kärret som ligger på norra sidan om vägen mot Sjöastadbygd betecknas på kartan från 1835 som mad, men området har troligen tidvis dränerats eftersom den betecknas som hårdvallsäng på den senare 1800-talskartan. Den del av kärret som ligger söder om vägen

beskrivs på båda kartorna som blöt, och betecknas med mad och "bäckveke".

Den östra delen av reservatet som idag är blandädellövskog (skötselområde 4) utgjordes på 1800-talet främst av ängsmark. På kartan från 1835 ligger de östra delarna av området under vatten, eftersom sjön Möckeln ännu inte sänkts. Marken som i syd sammanbinder reservatets östra och västra delar (skötselområde 2b) betecknas på kartan från 1866 med "Jons fårhage, backe".

På den ekonomiska kartan från 1949 är markanvändningen i området tydligt förändrad. Alla de gamla åkrarna är försvunna och betecknas istället "betesmark som varit åker". Ängarna har förtätats till skog eller lagts om till betesmark och de gamla betesmarkerna har vuxit igen till skog.

3 Områdets bevarandevärden

3.1 Biologiska värden

Reservatet är variationsrikt och innefattar flera värdefulla naturtyper. Bokskogen i norr, kallad Bokebacken, är en av de viktigaste. Träden är gamla och skogen innehåller en hel del död ved i form av både högstubbar och lågor. Av de rödlistade* arter som hittats i området växer bokvärtlav**, bokkantlav och kortskaftad parasitspik på äldre bok. Vedlevande insekter och vedsvampar har inte inventerats i området, men mängden död ved och kvaliteten på denna indikerar att även ovanliga vedinsekter och svampar skulle kunna förekomma. Bokebacken sluttar ner mot sjön Möckeln, och nära stranden växer grov bok och en remsa med klibbal. I anslutning till vägen finns en rad mycket grova bokar. På ett av dessa träd påträffas kortskaftad parasitspik. Inom bokskogen finns också ett flertal ytterligare mossor och lavar som signalerar skyddsvärd skog, t.ex. barkkornlav och fällmossa.

Betesmarkerna i området är mosaikartade med såväl slutna som öppna partier. Då betet sedan några år tillbaka har upphört, har grässvålen förtätats och sly har börjat breda ut sig i de öppnare partierna, men stora naturvärden finns i träd- och buskskiktet. Särskilt värdefulla är de gamla lindar som tidigare varit hamlade. Flera är både rötade och ihåliga och några har fallit men ligger kvar som lågor. På en del av lå-

gorna växer svampen lindsåll som är en signalart för skyddsvärda trädmiljöer. Här finns också stora grova hasselbuketter, rötskadade aspar, senvuxen lönn och grova vidkroniga ekar och bokar. På lönn noteras bårdlav, grymig filtlav och fällmossa.

Lövsumpskogen består i huvudsak av ung till medelåldrig al och björk. Det finns dock en del stammar med sockelbildningar, vilket visar på en viss kontinuitet av denna naturtyp. Luftfuktigheten i sumpskogen är mycket hög, vilket gynnar uttorkningskänsliga kryptogamer.

Blandädellövs skogen vid strandkanten i sydöstra delen av reservatet innehåller värdefulla strukturer av olika lövträd. Mest anslående är några mycket grova lindar som bär spår av tidigare hamling. Dessa lindar bör vara minst ett par hundra år gamla och är delvis ihåliga och rötade av vedsvampar. På barken växer bland annat signalarten gul-pudrad spiklav.

*Den av Artdatabanken fastställda rödlistan innebär en klassning av växter och djur som är hotade eller missgynnade i Sverige. Klasserna är följande: nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR).

** För lista över de rödlistade arter, sällsynta arter och signalarter som observerats i reservatet se bilaga b.

3.2 Kulturhistoriska värden

Stora delar av reservatet betecknas som fast fornlämning, röjningsröseområden med riksantikvarieämbetets beteckningar Pjätteryd 57:1 och 59:1. Dessa områden är spår efter äldre tiders odling och markingrepp eller markförändrande åtgärder inom fast fornlämning kräver särskilt tillstånd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Spritt inom reservatet finns också ett flertal andra rösen som inte är registrerade i fornlämningsregistret, mest anmärkningsvärda är de jätterösen som ligger i gränsen mellan skog och åkermark i utkanten av skötselområde 2b. Funktionen hos dessa rösen är okänd, men området där de ligger utgjorde strandkant innan sjön Möckeln sänktes i mitten på 1800-talet.

3.3 *Turism och friluftsliv*

3.3.1 Tillgänglighet

Hökhult ligger strax nordöst om centrala Älmhult och nås enklast från väg 592 mellan Älmhult och Pjätteryd som passerar strax väster om reservatet. Från väg 592 når man reservatet genom att svänga in på den enskilda vägen mellan Hökhult, Sjöastadbygd och Boastad som går genom reservatet.

3.3.2 Känslighet för slitage och störningar

I dagsläget är slitaget på reservatet relativt begränsat och bedöms inte påverka reservatet eller dess organismer i allt för hög grad. En förhöjd besöksfrekvens skulle dock kunna förorsaka skador på naturen och leda till olägenhet för de närboende varför stig och en rastplats bör anläggas på lämplig plats.

3.3.3 Anläggningar

I dagsläget finns inga anläggningar i reservatet, med undantag för det hägn som är uppsatt en bit in i norra delen av reservatet (skötselområde 1) samt några mindre, flyttbara jaktorn.

3.4 *Byggnader*

I reservatet finns inga byggnader.

4 **Genomförda inventeringar och dokumentation**

Lantmäteristyrelsens arkiv 2012– Pjätteryds socken nr 1, karta från laga skifte 1865,

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>

Lantmäterimyndigheternas arkiv 2012- 07-PJÄ-61, karta från 1835,

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>

Fornlämningsregistret 2001. Pjätteryd 57:1 och 59:1 (båda fossil åkermark, fast fornlämning) <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok>

Naturcentrum AB, Örjan Fritz 2011, naturinventering på uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län

Gärdenfors U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 – The 2010 Red list of Swedish Species, Artdatabanken.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, Christoffersson, I. 1989. Kronobergs natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1991. Ängs och hagmarksinventering.

Skogsvårdsstyrelsen, 2003. Nyckelbiotopsinventeringen i Kronobergs län.

Sveriges Geologiska Undersökning, Wik m fl. 2009, Berggrundskarta över Kronobergs län, skala 1:250 000, K142.

Sveriges Geologiska Undersökning, Malmberg Persson K. 2010, Jordartskartan 4D Markaryd SO, skala 1:100 00, K 159.

PLANDEL

5 Skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden vilka utgår från den markanvändning eller skötsel som ska genomföras, se skötselplanekartan (bilaga a).

5.1 *Bevarandemål för hela området*

- Reservatsområdet består av lövdominerad skog och lövträdsdominerade, trädbärande betesmarker. I både skog och betesmark är andelen gamla-, grova- och ihåliga lövträd stor. Området har ett rikt växt- och djurliv. Träd- och buskskikt är varierat med avseende på ålder och ingående arter samt bildar en mosaik med gläntor och mer slutna områden, där förutsättningar finns för arter knutna till träd både i solbelysta och i skuggiga lägen.
- Död ved i alla nedbrytningsstadier finns i reservatet. Veden består både av liggande och stående döda träd och grenar samt är av varierande grovlek och finns i både skuggiga och solbelysta lägen.
- Gran och lärkträd förekommer inte i reservatet med mer än enstaka exemplar.
- Icke inhemska arter av träd och buskar såsom t ex hybridasp, sykomorlönn/tysklönn och rosenspirea förekommer inte i reservatet.

5.2 *Generella riktlinjer och åtgärder för hela området*

- Skogen i reservatet ska få utvecklas genom naturliga processer eller då det är nödvändigt genom skötselinsatser som efterliknar naturliga processer.

- För att gynna lövträd ska gran och i förekommande fall lärkträd avvecklas (enstaka granar får lämnas t ex för att gynna fågellivet). Icke inhemska arter av träd och buskar som sprider sig i reservatet såsom hybridasp, sykomorlönntysklönnt, rosenspirea och liknande ska också avvecklas.
- Gamla, vidkroniga lövträd som skadas av konkurrerande träd och buskar ska friställas. Detta är framförallt aktuellt i skötselområde 2, men även i andra skötselområden finns enstaka vidkroniga träd som kan behöva friställas. Buskar under kronan som inte bedöms skada trädet eller dess naturvärden får dock lämnas. Yngre träd som efterhand väljs ut till att bli efterträdare till äldre vidkroniga träd ska friställas på samma sätt.
- Avveckling av gran, lärk och främmande trädslag samt friställande av lövträd ska i första hand ske genom ringbarkning för att öka mängden död ved och för att undvika körning i området. Om det av säkerhetsskäl, t. ex vid stigar eller vägar, inte är lämpligt att lämna stående döda träd får träden istället fällas, men ska inte föras ut ur reservatet. Markägaren får för eget bruk hugga julgranar i reservatet.
- I begränsad omfattning kan åtgärder genomföras för att öka mängden död ved och överbrygga åldersglapp i trädbestånd genom skadande av enskilda träd eller trädgrupper.
- Grenar, toppar och stammar samt lövsly som genereras vid skötselåtgärder ska lämnas i reservatet, men kan flyttas till lämplig plats, t ex i faunadepåer i soligt läge. Sly av gran, lärk och främmande trädslag ska kontinuerligt röjas bort och får föras ut ur reservatet.
- Träd och grenar som fallit vid t.ex. åkrar, stängsel, stenmurar, stigar och vägar, eller som fallit i betesmark och utgör hinder för djurhållningen, får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet. Hängande och/eller på annat sätt farliga träd i gräns mot tomter, vägar och stigar, eller som riskerar att skada betesdjur beskärts eller tas ned. Kronor som sträcker sig in över tomtmark kan vid behov beskärts för att begränsa beskuggning m.m. om sådana önskemål finns.
- Om körning i reservatet är nödvändig i samband med skötselåtgärder ska markpackning invid äldre lövträd undvikas.

5.3 Skötselområden

Tabell 4 De skötselområden som beskrivs i skötselplanen är:

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Bokskog	1	2,7
2. Trädbärande betesmark	2	4,4
3. Lövsumpskog	1	1,4
4. Blandädellövskog	1	1,1

Skötselområde 1: Bokskog (2,7 ha)

Beskrivning:

Bokskog i en sluttning ner mot sjön Möckeln. De flesta träd är uppskattningsvis 100-150 år gamla. Området utgjorde under 1800-talet skogklädd utmark och har betats av nötkreatur ända in på 1900-talet. Idag ter sig skogen alltmer naturskogsartad men avverkning av enstaka träd har förekommit under 1900 talet. Sannolikt har bok funnits länge i området, men de många röjningsrösena antyder att området även brukats som åker eller äng under kortare eller längre perioder innan 1800-talet. Trots ansamlingen av odlingsrösen finns gott om block och stenar spridda i området.

Skogen innehåller en hel del värdefulla strukturer, som äldre grova bokar, högstubbar och grova lågor, rötangripna levande trädstammar och senvuxna träd. Bokskogen har viss åldersspridning och det kommer upp en del unga bokplantor, särskilt vid sjökanten. I området finns inslag av avenbok, ek, rönn och vårtbjörk och vid stranden växer en bård av klibbal. Gran och lärkträd tränger in i området norrifrån, men utgör inte ett betydande inslag. Marken är ganska mager och kruståtel, harsyra och vårfryle växer som små öar bland löven. Här finns också gott om vitsippa, gökärt, ormbär och skogsstjärna. Rikedomen av skägglav på trädstammar och grenar vittnar om hög luftfuktighet. Av särskilt naturvårdsintressanta arter kan nämnas bokvårtlav, bokkantlav och kortskaftad parasitpik som alla är rödlistade och förekommer med enstaka exemplar i området. Här hittas också barkkornlav, gul nållav, fällmossa och lönnlav som alla är signalarter för skyddsvärd skog. Det finns också uppgifter om förekomst av blomskägglav (Skogsvårdsstyrelsen 2003). Större delen av området har sedan år 2003 varit skyddat som skogligt biotopskyddsområde.

I södra delen av skötselområdet, i anslutning till vägen, växer några mycket grova bokar. Vissa av dem är delvis solbelysta och rötskadade. De rödlistade lavarna kortskaftad parasitpik och bokkantlav och signalarterna fällmossa och havstulpanlav växer på några av träden.

Mellan skogen och bokarna vid vägen finns idag en dunge med äldre bokar samt ett hygge där man planterat diverse lövträd. Dungen och hygget är inhägnat. I den del av hägnet som ingår i reservatet kommer mycket björksly, men även bok och ek – som planterats. Denna del bör i framtiden sammanlänka de båda bokområdena angivna ovan.

Bevarandemål

Se framförallt rubriken 6.1 *Bevarandemål för hela området*. Särskilda mål för området enligt nedan:

- Arealen bokskog är 2,7 ha (Natura 2000-naturtyp 9110, näringsfattig bokskog).
- Trädskiktet utgörs till större delen av ädla lövträd, företrädesvis bok.
- Lavarterna bokvårtlav, bokkantlav och kortskaftad parasitpik som idag förekommer i området finns kvar och ökar i mängd.
- De grova bokarna utmed grusvägen står kvar tills de dör naturligt och är friställda från konkurrerande träd och buskar.
- Hägnet är nedtaget.

Skötselåtgärder:

Se framförallt rubriken 6.2 *Generella riktlinjer och åtgärder för hela området*. Särskilda insatser görs i området enligt nedan:

- Uppväxande sly under grova bokar vid grusvägen röjs bort kontinuerligt. När träden faller på naturlig väg eller behöver beskäras av säkerhetsskäl flyttas den döda veden till lämplig plats i skötselområdet. Om större grenar eller delar av kronan riskerar att falla över vägen får träden beskäras så att de inte utgör någon fara för allmänheten. Om hela kronan riskerar att falla över vägen får den tas ned, men så mycket som möjligt av stammen ska lämnas kvar som högstubbe.
- I området mellan den äldre bokskogen och de grova bokarna vid vägen görs åtgärder för att skapa en flerskiktad, ljus och luckig lövskog som sammanbinder skogen med träden vid vägen. Några utvalda unga bokar nära vägen ska friställas för att skapa efterträdare till de grova bokarna vid vägen.

- Hägnet avvecklas när det inte längre behövs för att skydda de plantor som satts i området. Markägaren ansvarar för att hägnet avvecklas.

Skötselområde 2 (a-b): Träd- och buskbärande betesmark (4,4 ha)

Beskrivning

Delområde 2a

Gammal trädbärande betesmark med omväxlande slutna och öppna partier och varierad trädslagssammansättning. Området är inhägnat och har betats till nyligen, både med nötkreatur och får. Stora odlingsrösen finns kvar från den tid då delar av området var åker. Äldre, vidkroniga bokar och ekar dominerar i de mer slutna partierna. En tät, ung bokföryngring växer upp i dessa mer skogsliknande delar. I delar av de områden som fortfarande är öppna kommer uppslag av asp. Grov hamlad lind finns på flera ställen i området. Några av lindarna har fallit till marken och bildat lågor som hyser signalarten lindskål. Grova hasselbuskar, rötangripna, grova och solexponerade aspar, apel, avenbok, säl, grova solitära björkar och senvuxna äldre lönnar är ytterligare exempel på värdefulla träd i området. Det finns också lågor av bland annat asp, lind och lönn. På bark av ek, lind och lönn växer signalarter som bårdlav, fällmossa, glansfläck, guldlockmossa, lönnlav, rostfläck och sotlav. De vedlevande svamparterna kantarellmussling och rävticka har hittats på hassel respektive asp.

Delområde 2b

Den västra delen av området är en ung, tät lövskog på stenbunden mark, som tills nyligen haft tall som överståndare (de äldre tallar som fanns föll i vinterstormen Gudrun 2005). Trädskiktet är blandat och består av björk, bok, ek samt en hel del ung hassel och rönn. På några ställen, finns unga till medelåldriga vidkroniga bokar och ekar, lämpliga att utveckla som solitärträd. Den östra delen av området har en annan karaktär, mest att likna vid en glest bevuxen ekhagmark, där det fram till sen tid varit bete. Ekarna är gamla och har en riklig påväxt av skägglav. Även signalarten koralllav hittas här på ek. Lackticka (sparsam) har hittats på ekstubbe. Bland ekarna kommer uppslag av bok. Odlingrösen finns i hela skötselområdet.

Bevarandemål

Se framförallt rubriken 6.1 *Bevarandemål för hela området*. Särskilda mål för området enligt nedan:

- Arealen träd- och buskbärande betesmark är 4,2 ha. (Natura 2000-naturtyp 9070, trädklädd betesmark).
- Trädskiktet utgörs till större delen av ädellövträd och det finns gott om buskar och småträd som producerar rikligt med pollen, nektar och frukt – t ex apel, fågelbär, asp, hassel, sälg, slån, hagtorn och nypon.
- I området finns gott om vidkroniga äldre lövträd som är solbelysta och friställda från konkurrerande träd och buskar.

Skötselåtgärder

Se framförallt 6.2 *Generella riktlinjer och åtgärder för hela området*. Särskilda insatser görs i området enligt nedan:

- Områdena stänglas i den mån stängsel saknas. Taggtrådsstängsel ska inte användas, och de gamla taggtrådsstängsel som finns ska tas bort.
- Bete återinförs. Om betesdjur tillfälligt inte finns att tillgå kan markerna under tiden hållas öppna genom t.ex. röjning eller bränning.
- Sly som inte betas ned röjs successivt bort. Framtida evighets-träd av framför allt ädellöv men även enstaka aspar, sälgar och björkar bör dock sparas och kan vid behov hägnas in så att de inte betas ner.
- Gamla, vidkroniga lövträd (framförallt ek) som skadas av konkurrerande träd och buskar ska friställas. Buskar under kronan som inte bedöms skada trädet eller dess naturvärden får dock lämnas. Yngre träd som efter hand väljs ut till att bli efterträdare till äldre vidkroniga träd ska friställas på samma sätt.
- Några yngre lindar kan nyhamlas, i första hand i anslutning till gamla hamlade lindar. Äldre lindar som tidigare varit hamlade ska inte återhamlas.
- Bryn eller dungar rika på nektar-, pollen- och fruktrika träd och buskar, t ex hassel, slån, sälg, hagtorn, rönn, olvon, apel och nypon ska främjas. För att öka mängden av dessa slags träd och buskar kan plantering eller sådd ske, men då med plantor eller frön som har regional proveniens.

Skötselområde 3: Lövsumpskog (1,4 ha)

Beskrivning

I reservatets mellersta del, på ömse sidor om vägen mellan Hökhult och Boastad, finns sänkor med lövsumpskog. Trädskiktet utgörs huvudsakligen av ung till medelåldrig al och björk, men i vissa partier finns även sockelbildande äldre alar. Blöt mark med tidvis högt vattenstånd. Viss förekomst av död ved i form av rotvältor och blöta lågor finns. Söder om vägen mot Boastad växer äldre och ganska grov klibbal längs ett dike. Inga särskilda naturvårdsintressanta arter finns noterade, men området har potential att utvecklas till en strukturrik och med tiden artrik lövsumpskog. I södra delen av området, närmst väg 592, är marken torrare och området har karaktär av äldre igenväxt betesmark med björkar och några gamla fina enar som bör friställas.

Bevarandemål

Se framförallt rubriken 6.1 *Bevarandemål för hela området*. Särskilda mål för området enligt nedan:

- Arealen lövsumpskog är 1,4 ha (Natura 2000-naturtyp 9080, lövsumpskog).
- Naturlig hydrologi råder.
- Gamla enar invid vägen är friställda från konkurrerande träd och buskar.

Skötselåtgärder

Se framförallt 6.2 *Generella riktlinjer och åtgärder för hela området*. Särskilda insatser görs i området enligt nedan:

- Fri utveckling med undantag för avveckling av gran och friställning av äldre enar nära vägen.
- Området kan med fördel hägnas och betas ihop med skötselområde 2.

Skötselområde 4: Blandädellövskog (1,1 ha)

Beskrivning

Blandädellövskog i sluttning ner mot sjön. Skogen är olikåldrig och trädslagsrik med bl.a. ek, bok, asp, björk, gran och lind. Vid sjökanten finns även viden och klibbal. I området finns en hel del grova träd, särskilt av asp, ek och gran, grova björkhögstubbar med fnösktickor samt

enstaka grova torrträd av gran. Ställvis finns täta hasselförekomster som omgärdar grova träd. I området finns flera mycket gamla lindar som bär spår av tidigare hamling. Dessa träd är mycket grova och på dem växer signalarterna guldlockmossa, glansfläck, gulpudrad spiklav och havstulpanlav. Från de stora lindarna har grova grenar fallit till marken, varpå det bland annat växer lindsål. I området finns gott om hålträd och nötkråka, gröngöling, mindre och större hackspett ses regelbundet i området. I områdets norra del finns flera vidkroniga ekar som trängs av omgivande skog. Skogen har tidigare plockhuggits och några gamla stubbar finns, men området är överlag inte särskilt påverkat av sentida skogsåtgärder. Marken i området är stenbunden med spridda block. Flera mycket stora stenrösen finns i västra delen av området. Inslag finns av källmark med smärre bäckdråg och översilning ner mot sjöstranden.

Bevarandemål

Se framförallt rubriken 6.1 *Bevarandemål för hela området*. Särskilda mål för området enligt nedan:

- Arealen blandädellövskog är 1,1 ha (Natura 2000-naturtyp 9020, nordlig ädellövskog).
- Äldre hamlade lindar står kvar tills de dör av ålder och är friställda från konkurrerande vegetation.
- Vidkroniga äldre ekar i områdets norra del är friställda från konkurrerande träd och buskar.

Skötselåtgärder

Se framförallt 6.2 *Generella riktlinjer och åtgärder för hela området*. Särskilda insatser görs i området enligt nedan:

- De äldre hamlade lindarna samt vidkroniga grövre ekar i områdets norra delar friställs och hålls kontinuerligt fria från konkurrerande vegetation.
- Utvalda yngre lindar i anslutning till betesmarken i västra delen av området kan nyhamlas. De äldre hamlade lindarna ska inte återhamlas.
- Liksom i resten av reservatet är inriktningen att gran ska avvecklas, i detta område kan dock enstaka grova granar lämnas till förmån för fågellivet.

Skötselområde 5: Friluftsliv

Beskrivning

Det finns förutsättningar för friluftsliv och rekreation i reservatet under förutsättning att hänsyn tas till naturvärdena och de boende i området. Mest tillgänglig och besöksvärd är bokskogen i norra delen av reservatet, där det idag bl.a. förekommer att allmänheten landstiger från sjön med kanot.

Bevarandemål

- Reservatet är tillgängligt för allmänheten.
- Minst en informationsskylt finns. På skylten finns det bland annat information om ädellövskog och dess arter och miljöer, vikten av död ved i skogen, m.m. Information kan även finnas om den stora mängden röjningsrösen som finns i området.
- En stig som leder besökaren genom bokskogen till vattnet i skötselområde 1.
- Rastbord och bänkar finns på lämplig plats vid vattnet i skötselområde 1.
- En liten parkeringsplats finns vid vägen i anslutning till skötselområde 1.
- Det är säkert att färdas på stigar och vägar i reservatet.

Skötselåtgärder

- En angöringspunkt med mindre parkeringsplats (plats för 2-3 bilar) och informationsskylt iordningställs vid i anslutning till vägen i skötselområde 1. Från parkeringsplatsen anläggs en stig genom bokskogen ner till sjökanten, där en rastplats med ett bord och bänkar sätts upp på lämplig plats. Markering av stig, och utplacering av bord och bänkar sker i samråd med markägaren.

6 Vägar

Den enskilda vägen mellan Hökhult och Boastad går genom reservatet i nord-sydlig riktning. Reservatet tangerar den enskilda vägen från Hökhult till Ekenäs. Väg 592 mellan Älmhult och Pjätteryd passerar väster om reservatet och reservatsgränsen tangerar vägområdet längs en mindre sträcka.

Väghållaren sköter och bekostar underhållet av vägarna.

Brukningsvägar som märkts ut på skötselplanekartan ska kunna användas och underhållas av markägaren utan hinder av skötselplanen.

7 Tomtmark och byggnader

I reservatet finns ingen tomtmark och inga byggnader.

8 Jakt

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt och anlägga åtel inom reservatet. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakten i området. Om behov finns kan Länsstyrelsen ge sitt godkännande till att jaktorn byggs och till att siktgator tas upp och underhålls.

9 Bränder, storm, översvämningar, insektsangrepp

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp, brand eller översvämning gäller följande: All död lövträds- och tallved lämnas i området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Stigar och andra anordningar hålls snarast möjligt fria från nedfallna och hängande träd.

10 Barnperspektivet

Området ska genom information, stigar och rastplats m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna, men skötselplanen innehåller inga särskilda åtgärder riktade till barn.

11 Utmärkning

Reservatsgränsen ska märkas ut enligt Svensk standard (SIS 03 15 22) vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att man kan se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt.

12 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötsel- område	Åtgärd	Prioritet 1-3
Hela reservatet	Avveckling av gran, lärkträd och icke inhemska träd- och buskarter (röjning av sly och ringbarkning av större träd)	1
Hela reservatet	Hängande eller på annat sätt farliga träd vid stigar, vägar, tomter m.m. tas ned eller beskärs	1
Hela reservatet	Utmärkning av gräns	1
1	Friställning av gamla bokar vid vägen	1
1	Åtgärder för att skapa en ljus och luftig lövskog som sammanbinder äldre bokskog med bokar vid vägen	1
1, 2	Friställande av yngre efterträdare till äldre lövträd	1
2	Stängsling samt borttagande av taggträdsstängsel	1
2	Bete	1
2, 4	Friställning av vidkroniga lövträd	1
2	Bortröjning av sly som inte betas ned	1
2, 4	Hamling av yngre lindar	3
2	Plantering/sådd av bärande/blommande buskar och småträd	3
3	Friställning av äldre enar	2
3	Stängsling och bete	3
4	Friställning av äldre lindar	1
5	Uppsättning av reservatsskylt	1
5, 1	Anläggande av parkering	2
5, 1	Anläggande av stig	2
5, 1	Anläggning av rastbord och bänkar	3

Prioritet: 1 = Högst, 2 = Hög, 3 = Lägre

13 Förvaltning, tillsyn och uppföljning

Länsstyrelsen är som förvaltare av naturreservatet ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

BILAGOR

a. Skötselplanekartab. Fornlämningskarta

c. Historiska kartor

d. Artlista

- Skötselområden
- Bruknings/uppfartsvägar
- Vägar

0 50 100 m

N

Skala: 1:3 500

